

**Kis- és középvállalkozások esélyei a nemzetköziesedő
tudásgazdaságok korában**

**Magyar KKV-k nemzetköziesedése
az információtechnológiai ágazatban**

Dr. Csonka László

Tatabánya, 2010. november 24.

IKU Innovációs Kutató Központ (Pénzügykutató Zrt.)

Pénzügykutató Alapítvány

Modern Üzleti Tudományok Főiskolája

Problémafelvetés

- Milyen mértékben nemzetköziesednek a magyar IT ágazat KKV-i?
- Milyen összefüggés figyelhető meg a KKV-k kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenysége és nemzetköziesedésük között?
- Hosszú távon mely tényezők segítik elő a magyar IT ágazat KKV-nak nemzetközi versenyképességét?

- Elméleti keretek – a KFI nemzetköziesedése
- Az I(K)T ágazat általános jellemzői
 - Globális helyzet
 - Az ágazat Magyarországon
- Az empirikus kutatás eredményeinek bemutatása
 - Innovativitás, hálózatosodás, versenyképesség, nemzetköziesedés
- Összefoglalás, konklúzió

Az I(K)T szektor hazai helyzete

- Jelentős gazdasági szerep:
 - Az IKT szektor adja a magyar GDP kb. 17%-át
 - Az elmúlt évek GDP növekedésének kb. 25%-át
 - Kb. 13 ezer vállalkozás, több mint 50 ezer fő
 - Alacsony IKT költség
- IT ágazat:
 - Hardverek relatíve nagyobb aránya a szoftverekhez képest, szolgáltatások aránya az EU-szint közelében
 - Ágazati kettősség: hardver – szoftver / szolgáltatás
 - Erős export-orientáció
- Néhány „globális” sikertörténet

A hazai I(K)T szektor KFI tevékenysége

- Alacsony (vállalkozási) KFI ráfordítások
- Relatív széles tudásbázis
- Hazai vállalkozások előnye a kevésbé erőforrás-igényes, magasan képzett munkaerőt kívánó területeken
- Magas a multinacionális cégeknek bedolgozó, vagy azok rendszereihez kapcsolódó alkalmazásfejlesztést végző vállalkozások aránya
- Jellemző
 - a 'bérgyártás' (hardver)
 - a multinacionális cégeken keresztül történő nemzetköziesedés, „közvetett-export”
 - az alacsony együttműködési hajlandóság

A minta jellemzői

- Online kérdőíves felvétel keretében 49 válaszadó, további 6 interjú
- Főbb tevékenység-csoportok:
 - Információtechnológiai szolgáltatások (94%)
 - Számítógép, elektronikai termék gyártása
 - Egyéb feldolgozóipari tevékenység
- Tulajdonosi kör
 - Jellemzően hazai magánszemélyek
- Alapítás éve
 - 1991 előtt 17%
 - 1991-2000 33%
 - 2001-2005 33%
 - 2005 után 17%
- A válaszadó vállalkozások 90%-a innovatív

IT KKV-k innovativitása a mintában

- Elsősorban **technológiai- és termék innovációk**, szervezeti és marketing innováció csak elvétve
- Az innovációk kidolgozói termékek esetén túlnyomórészt a vállalkozások, technológiák esetében nagyobb szerep jut az **együttműködéseknek**
- Egyáltalán nem jellemző a máshol kifejlesztett innovációk átvétele
- Az innovációhoz kapcsolódó tevékenységek közül a saját K+F, a továbbképzés, az informatikai szoftver beszerzése a legjellemzőbbek (70-55%), külső tudás megszerzését alig 10% említette

Nemzetköziesedettség a mintában

Típus	Érintett vállalkozások aránya (%)	
Export (csúcstech)	47,0 (10,0)	1.
Import	12,0	5.
<i>Beszállítás külföldre</i>	20,0	3.
Szellemi tulajdonjogok áramlása		
■ Külföldi partnerrel közös know-how	8,0	6.
■ <i>Külföldi know-how vásárlása</i>	24,0	2.
Nemzetközi hálózati tagság	16,0	4.
■ Ebből KFI hálózat	6,0	7.
Külföldi befektetés	2,0	8.

Együttműködés külföldi partnerekkel a mintában

Együttműködési forma	Említések száma
Szerződések	
■ Kétoldalú	18
■ Többoldalú	3
Személyes kapcsolat	
■ Egyéni szerződés	8
■ Informális	26
Nemzeti KFI programok	6
EU KFI programok	5
EUREKA	1

Részvétel hálózatokban	Hazai	Nemzetközi
K+F	6	-
Innovációs	3	3
Értékesítési	3	-
Beszerezési	3	5

IT KKV-k versenyképessége

Tényező	Hazai viszonyok	Nemzetközi helyzet
Termék	2,4	2,0
Technológia	2,6	2,1
Szervezet	1,9	1,5
Marketing	1,4	1,4

Megjegyzés: 1=alig versenyképes, 2=közepesen versenyképes, 3=nagyon versenyképes. A táblázatban a kapott válaszok átlaga szerepel.

A nemzetközi versenyképesség kiemelten fontos tényezői:

Speciális szaktudás, változáshoz alkalmazkodás, fejlesztési képesség, termék/eljárás minősége, gyors tanulási képesség, újdonságok piaci bevezetése

Top 10 tényező a nemzetköziesedésben

Motiváció	Átlag	Gátló tényező	Átlag
KFI folyamatok felgyorsítása modern infrastruktúrával	2,7	Magas költségek	2,8
Új tudás megszerzése	2,6	Mo-i gazdasági környezet	2,5
Versenyképesség javítása	2,6	HR (menedzsment) hiány	2,2
Információhoz jutás	2,5	Nehezen megszerezhető tudás	2,2
Új technológia megszerzése	2,4	Pü-i eszközök hiánya	2,1
Referencia szerzése	2,4	Információhiány	2,1
Trendkövetés	2,4	Nyelvtudás hiánya	2,0
Ismertté válás	2,4	Megfelelő partner hiánya	2,0
Versenytárs követése	2,4	Valutakockázat	2,0
Szűk hazai piac	2,4	Fogadó ország gazdasági klímája	1,6

Top 5 motiváció a nemzetközi KFI együttműködésre

Motivációs tényező	Átlag
Aktív kapcsolat fejlesztése	2,7
Speciális tudás, technológia megszerzése	2,6
Pénzügyi erőforrások bővítése	2,5
Gyorsabb fejlődés lehetősége	2,5
Innovációs folyamat meggyorsítása	2,2

Nemzetközi KFI együttműködések támogatói:
Szakmai szövetségek, ITDH, NFÜ, tanácsadó cégek, NKTH

Célország kiválasztása:

Tudásközpontok, tud. intézetek alapján, KFI együttműködési lehetőségek alapján, piac mérete / vonzóképesége miatt, külföldi megkeresés, már létező személyes / üzleti kapcsolatok alapján, speciális munkaerő miatt

Hazai KKV-k nemzetközi sikeressége

- Főbb általános tényezők:
 - Jól definiált piaci rés globális gondolkodásmód a kezdetektől (hazai piac nem elég nagy)
 - Önfinanszírozás
 - Rugalmasság, innovatív szemléletmód
- Nemzetközi hálózatosodás terén:
 - Bizalmatlanság, gyenge kapcsolatok, szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos fenntartások – kezdeti problémák megoldása
 - Stabil partneri kör kialakítása
 - KFI együttműködésre való nyitottság, alkalmasság, megfelelően képzett humán erőforrás

Összefoglalás

- Fontos gazdasági szerep de kedvezőtlen trendek
- Mérsékelt globalizáció
- Két fő típus:
 - Kockázatkerülő vállalkozások
 - Növekedésorientált vállalkozások
- Nemzetköziesedés fontos eleme a megfelelő termék / szolgáltatás
 - Mindkét út járható: fokozatos / azonnali nemzetköziesedés
- K+F és innováció pozitív kapcsolata a nemzetköziesedéssel
- Hiányzó feltételek: tőke és speciálisan képzett munkaerő a terjeszkedés menedzselésére, kiszámítható gazdasági környezet

Köszönöm a figyelmet!

csonka.laszlo@penzugykutato.hu

www.penzugykutato.hu/iku